Archetype

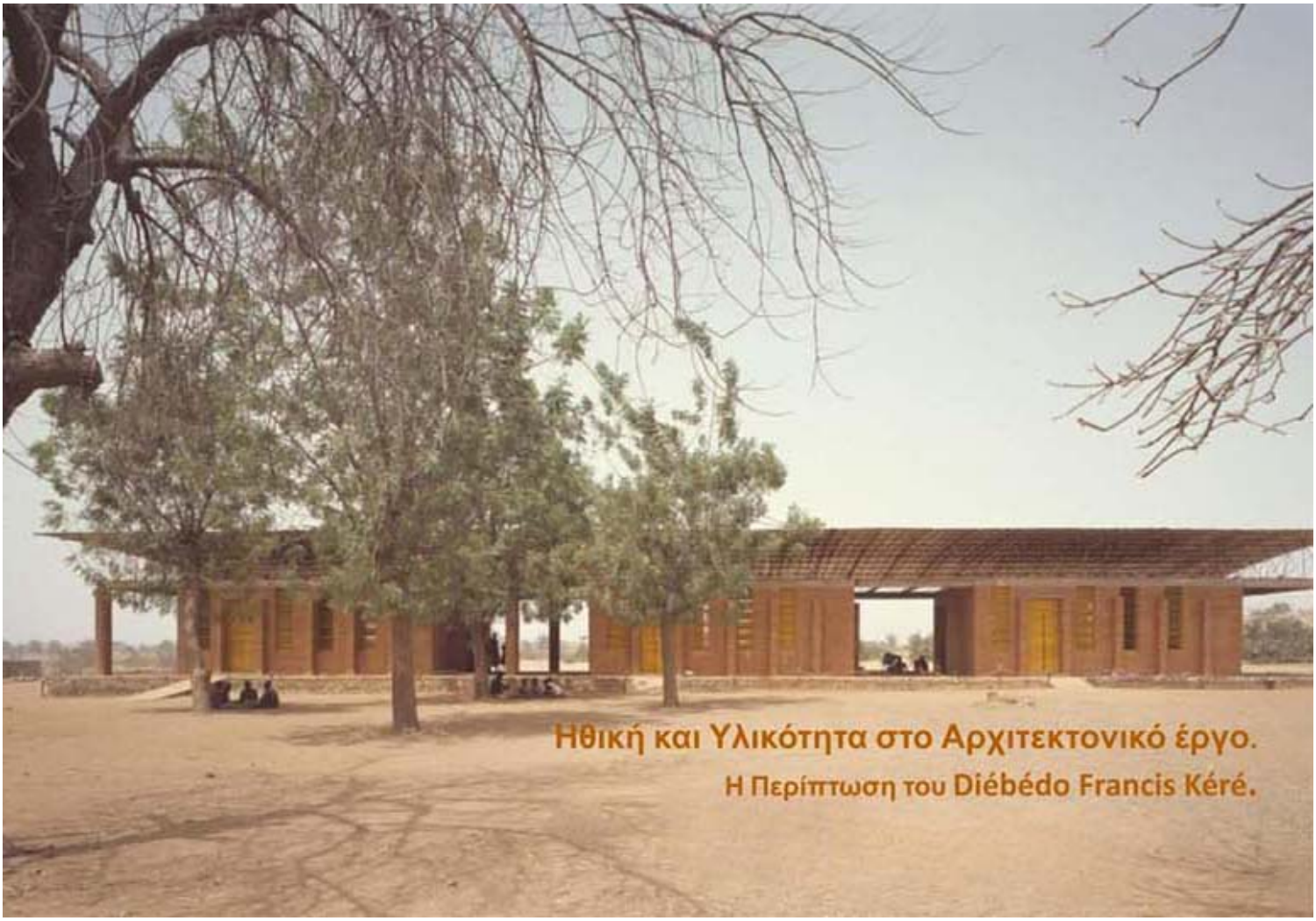

Ηθική και Υλικότητα στο Αρχιτεκτονικό έργο - Η Περίπτωση του Diébédo Francis Kéré

Παπαθεοδωράκη Κατερίνα - 15/08/2023

Ερευνητική Εργασία

Φοιτήτρια: Παπαθεοδωράκη Κατερίνα
Επιβλέπουσα: Γιαννούτσου Βασιλική
Ημερομηνία: Σεπτέμβριος 2022
Πανεπιστημιακό ίδρυμα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο – Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Σε μια εποχή συνεχών κλιματικών αλλαγών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, αποτελεί επιτακτική ανάγκη

η θέσπιση ενός μοντέλου βιώσιμης ανάπτυξης, προκειμένου να πάψουμε να ζούμε εις βάρος του περιβάλλοντός μας.

Από το μοντέλο αυτό δεν θα μπορούσε να απουσιάζει η αρχιτεκτονική. Πολλοί αρχιτέκτονες τα τελευταία χρόνια ασχολούνται με τον βιοκλιματικό σχεδιασμό, ο οποίος πλέον δεν θεωρείται πολυτέλεια, αλλά προϋπόθεση για τα νέα κτίρια που σχεδιάζονται.

Σκοπός, λοιπόν, της παρούσας έρευνας είναι η ανάδειξη μιας αρχιτεκτονικής, αποκλίνουσας από τα μοντέλα που προβάλλουν οι «μεγάλοι» αρχιτέκτονες της εποχής μας ως προοδευτικά και βιοκλιματικά. Η επιλογή του Diébédo Francis Kéré δεν ήταν τυχαία, αφού η αρχιτεκτονική του, αν και απλή, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το έργο του δεν αποτελείται από περίπλοκες μορφές κτιρίων, όπως έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στη σύγχρονη αρχιτεκτονική, αλλά από απλές μορφές, που αντιστοιχούν σε ένα δικό του λεξιλόγιο και ύφος γραφής. Πέραν της βιώσιμης αρχιτεκτονικής που προάγει μέσα από το έργο του, διακρίνουμε πολλά ακόμα στοιχεία, όπως το ήθος του και τις αξίες του που τον κάνουν να ξεχωρίζει, τόσο σαν αρχιτέκτονας όσο και σαν άνθρωπος.

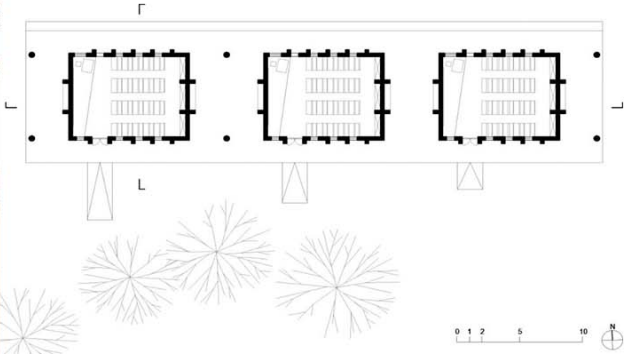

Βασικά ερωτήματα, λοιπόν, στην πορεία της έρευνας, είναι κατά πόσο μια φαινομενικά απλή κατασκευή μπορεί να αποτελεί ένα αξιοσημείωτο αρχιτεκτονικό έργο, τόσο με αισθητικές όσο και με βιοκλιματικές αρετές. Πώς καταφέρνει να διατηρεί μια ισορροπία μεταξύ της αναμόρφωσης των τοπικών τεχνικών και υλικών, σχεδιάζοντας κτίρια τα οποία δεν έχουν τίποτα περιττό, αλλά αποτελούν ένα εξαιρετικό παράδειγμα σχεδιασμού; Μέσω ποιων επιλογών μπορεί ο αρχιτέκτονας να επιλύσει βιοκλιματικά ζητήματα; Αποτελεί η επιλογή της υλικότητας μέρος της βιοκλιματικής ταυτότητας ενός κτιρίου;

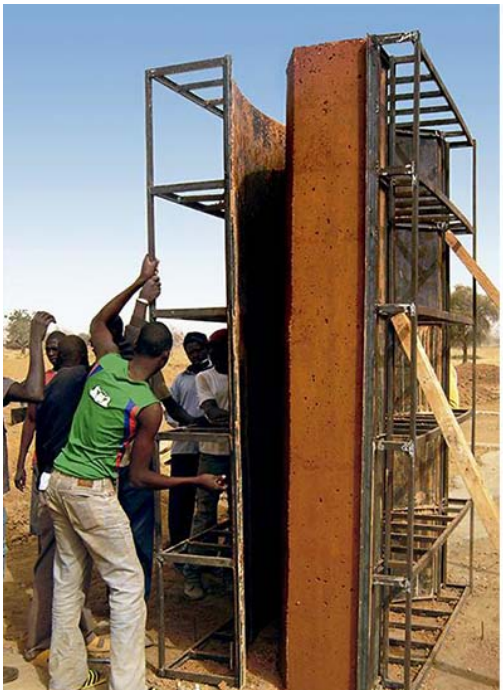

Εικόνες από το εργοτάξιο

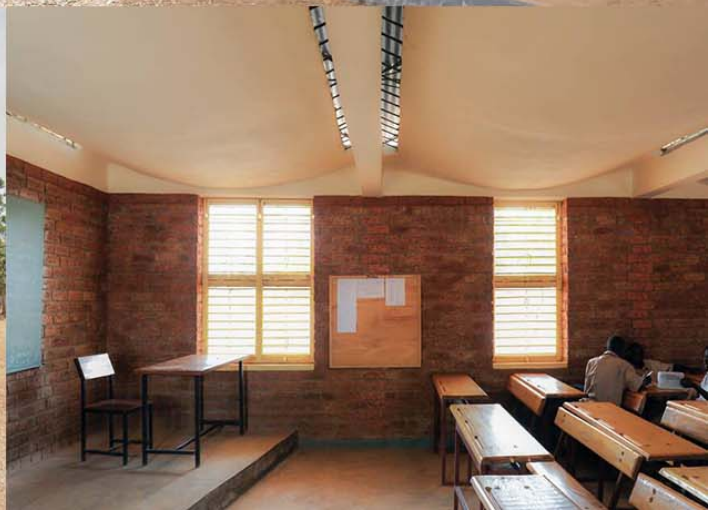

Σχολείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο Ντάνο, 2007 (Dano Secondary School)

Αργότερα στην πορεία της εργασίας, ο Kéré αναδείχθηκε νικητής του βραβείου Pritzker του έτους 2022. Το βραβείο Pritzker είναι ένα διεθνές βραβείο αρχιτεκτονικής, που απονέμεται ετησίως «για να τιμήσει έναν εν ζωή αρχιτέκτονα ή αρχιτέκτονες των οποίων το έργο καταδεικνύει έναν συνδυασμό ταλέντου, οράματος και αφοσίωσης, που έχει παράγει συνεπή και σημαντική συνεισφορά στην ανθρωπότητα και το δομημένο

περιβάλλον μέσω της τέχνης της αρχιτεκτονικής.»[1] Θεωρείται ένα από τα κορυφαία βραβεία αρχιτεκτονικής στον κόσμο και συχνά αναφέρεται ως το βραβείο Νόμπελ αρχιτεκτονικής.[2] Η κατάκτηση του συγκεκριμένου βραβείου αφενός επιβεβαίωσε τη σημασία της συγκεκριμένης επιλογής, αφετέρου μου κέντρισε την περιέργεια να διερευνήσω σε βάθος το έργο και το σκεπτικό τού αρχιτέκτονα από τα πρώτα βήματα της συνθετικής διαδικασίας μέχρι και την υλοποίηση. Γιατί δηλαδή ο συγκεκριμένος αρχιτέκτονας, ένας σχετικά νέος άνθρωπος, ανάμεσα σε τόσους άλλους κατάφερε να ξεχωρίσει και να κατακτήσει μια τόσο υψηλή διάκριση;

Αξίζει να σημειώσουμε στο σημείο αυτό, την ιδεολογική στροφή όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής για την ανάδειξη των νικητών του βραβείου Pritzker. Αρχικά, θεωρήθηκε κυρίως ένα βραβείο το οποίο απένειμαν για να τιμήσουν το εφ’ όρου ζωής έργο ενός αρχιτέκτονα. Αργότερα, μεταλλάχθηκε στη στέψη μιας παγκόσμιας γενιάς διασημοτήτων, μεταξύ των οποίων ο Norman Foster, ο Rem Koolhaas και η Zaha Hadid, με ανάδειξη κτιρίων με περίπλοκες μορφές και με εφαρμογές υψηλής τεχνολογίας. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, η φιλοσοφία της επιτροπής έχει αλλάξει, και η ανάδειξη του νικητή εστιάζει σε αρχιτέκτονες που παράλληλα με την καλή αρχιτεκτονική που κάνουν, προφέρουν και στο κοινωνικό σύνολο.

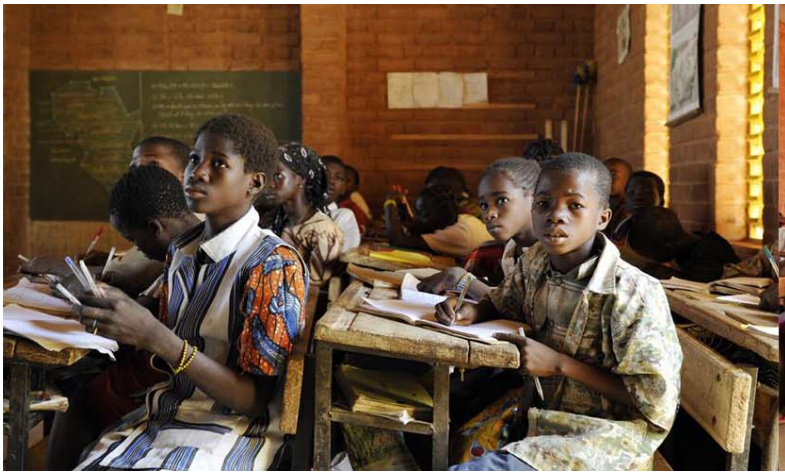

Η κριτική επιτροπή του βραβείου Pritzker, βραβεύοντας τον Diébédo Francis Kéré, επιβραβεύει μια αρχιτεκτονική που συμβαίνει σε διαφορετικά γεωγραφικά πλάτη του κόσμου: την προσαρμογή των τοπικών τεχνικών ως αποτελεσματική απάντηση στην κλιματική κρίση και την εξαντλησιμότητα ή ανεπάρκεια των πόρων. Γιατί, αειφορία δεν είναι μόνο η απόκτηση πιστοποιητικού LEED* για ένα κτίριο, όπως συχνά προβάλλεται και παρερμηνεύεται από πολλούς.

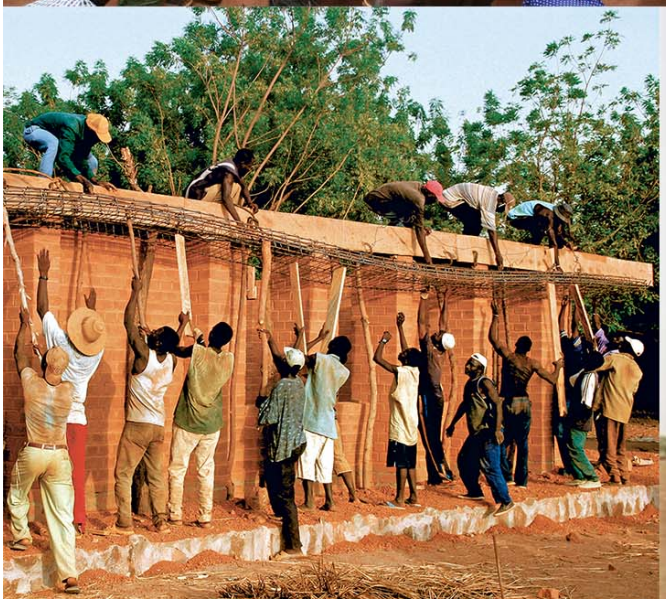

*Η αξιολόγηση LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) αποτελεί ένα σύστημα πιστοποίησης κτιριακών εγκαταστάσεων, το οποίο αναπτύχθηκε για τις πράσινες κτιριακές εγκαταστάσεις από το Αμερικανικό Συμβούλιο (U.S. Green Building Council – USGBC). Η συγκεκριμένη πιστοποίηση αφορά το κατά πόσο ένα κτίριο έχει σχεδιαστεί και αναπτυχθεί με στρατηγικές που στοχεύουν στη δημιουργία ενός κτιρίου φιλικού προς το περιβάλλον, και είναι το πιο διαδεδομένο σύστημα πιστοποίησης αειφόρων κτιρίων στον κόσμο.[3]

[1],[2] “Pritzker Architecture Prize.” Wikipedia, Wikimedia Foundation,en.wikipedia.org/wiki/Pritzker_Architecture_Prize.

[3] “Βιοκλιματικός Σχεδιασμός - Πιστοποίηση LEED.” VIP Construction, 14 Nov. 2020, vipconstruction.gr/vioklimatikos-schediasmos-pistopoiisi-leed/. Accessed 16 Sept. 2022.

Μπορείτε να διαβάσετε όλο το άρθρο, εδώ.